

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Episc. Iurisdict. In Irregularitate

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

EPISCOPI IURISDICTIONIO,
In Confessarios sollicitantes.

Episcopi hodie cognoscere possunt de crimine sollicitationis in Confessione.

Et quidem seorsim ab Inquisitoribus.

Præterquam in Regnis Hispaniarum.

Notabile.

An Episcopus solus possit ferre sententiam definitivam contra reum?

10. **P**OST Bullam Gregorii XIV. Episcopus cognoscere potest de crimine Confessarii, sollicitantis poenitentes in Confessione. Patet manifestè ex ipsa Bulla, & sic docet cum aliis Sanctarellus de har. c. 44 n. 11. & 13. p. 1. t. 4. ref. 29. & p. 4 t. 5. ref. 52

11 Et quidem in Regnis, & statibus, in quibus adest inquisitio Romana, seorsim ab Inquisitoribus, ut patet ex verbis Bullæ, ibi. *præterea omnes Inquisitores, & locorum Ordinarii super his contra prædictos, simul, vel separatim in omnibus, & c. & dogent Palaus, p. 1. tract. 4 disp. 9 punct. 1. n. 9*

12 Sed id non procedit in Regnis inquisitionis Hispaniæ, ubi causas hæresis soli Inquisitores cognoscunt ratione consuetudinis, & privilegii Apostolici, ut dictum est V. *Inquisitorum n. 12. p. 4. t. 5. ref. 52*

13 Quod si causa sollicitationis præterite prejudicata fuerit ab Episcopo, non posse Inquisitores in illam animadvertere, ait Acugna de conf. sollicit. p. 3 n. 12. nam si reus damnatus est per definitivam sententiam, accusatio in ipsum progredi non potest; si absolutus similiter sistit, ex cap. de his, de accus. Et quamvis Moura opusc. 1 de ensal. sect. 3 c. 7. n. 16. doceat, Inquisitores posse Confessarium ab Episcopo absolutum reassumere, & si culpa postulet, ad abjuracionem cogere; tamen Acugnæ Additionator ejus Freytag acriter defendit, & ad argumenta Mouræ respondet. p. 4 t. 5. ref. 54

14 Et verò, Episcopi, & Inquisitores, non possunt separatim reum damnare, ne ad abjuracionem quidem. Sed si abjuracionem seorsim injungerent, factum teneret, ut dictum est V. *Inquisitorum, num. 17* Et Fagundes p. 2 l. 4 cap. 3. num. 19. docet, quod Episcopi sine Inquisitoribus possunt reum absolvere: quia in Clem. 1. sibi solum prohibetur profere

sententiam contra reum. At Pegna, p. 3. comm. 97. negat, quia absolvere, & condemnare ejusdem sunt potestatis, ex l. qui condemnare, ff. de re iudicata, p. 4 t. 5. ref. 53

15. Adverte hic, quod si Confessarius sollicitans, & scæmina sollicitata eodem tempore ab Episcopo, & Inquisitore in Hispania citentur, tenentur comparere coram Inquisitore. Vide V. *Inquisitorum, n. 16*

EPISCOPI IURISDICTIONIO,
In irregularitate.

16. **E**piscopus ex decreto Trident. sess. 24. c. 6. dispensare potest in omnibus irregularitatibus ex delicto occulto provenientibus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario & aliis deductis ad forum contentiosum. Unde vigore hujus decreti quilibet Episcopus electus etiam, & confirmatus, potest uti hoc privilegio quia etiam Episcopus non consecratus dicitur verus Episcopus, quoad omnia, quæ pertinent ad potestatem jurisdictionis. Ita Trullench Decal. 10. l. 1. c. 3. dub. 4 n. 2 Hinc Episcopus electus, & confirmatus; quamvis non consecratus, posse dispensare in votis, & juramentis, tradiderunt Lessius lib. 2. c. 40 dub. 12 n. 100. & Sanchez in summa to. 1. lib. 4 c. 38. n. 7. ubi docet secus dicendum esse, si Episcopi solum electi essent, quod etiam dicendum est in casu nostro. Item Episcopi carentes Diocesi, vel Titulares non gaudent hac facultate. Trullench citatus, n. 1 p. 7. t. 2. ref. 1.

Advertendum tamen, non posse Episcopum uti facultate hujus decreti, ubi non est receptum Concilium Tridentinum, quia ubi non est acceptatum quoad leges onerosas, neque videtur acceptatum quoad favorabiles. Ita communiter Doctores. Licet Sanchez in summa. to. 1. lib. 2 c. 11 n. 3. Secus intelligat. ibi ref. 2.

17. Nomine porò Episcopi in hoc decreto intelliguntur, Capitulum Sede vacante, vide V. *Vicarius capituli numer. 4* Abbates, & alii Prælati habentes jurisdictionem.

Episcopus dispensare potest in omnibus irregularitatibus ex delicto occulto, duabus exceptis.

Quamvis non sit consecratus.

Secus si sit tantum electus.

Vel Titularis vel careat Diocesi. Nec ubi non est receptum Tridentinum.

Qui veniant nomine Episcopi.

ditionem quasi Episcopalem, V. Abbas numer. 7. Prælati Regularium erga suos subditos. V. Prælati regularis, num. 13. An autem comprehendatur Vicarius Generalis, Vide V. Vicarius Episcopi num. 1.

Potest Episcopus hac facultate uti, in exemptos de licentia superiorum.

18. Facultate hujus decreti uti potest Episcopus ex licentia superiorum cum Regularibus exemptis: quia exemptio Religiosorum est potissimum inducta in favorem Religionis, ut ejus Religiosi quietius Deo famulentur, & ne passim ab iis perturbentur; unde in iis quæ quietem & favorem concernunt, non debent esse peioris conditionis, quam alii de eadem Diœcesi non exempti: Nec rationi consonat, ut exemptionis Privilegium in hoc casu contra ejus finem operetur, impediens hanc subjectionem. Ita Avila de cens. p. 2. cap. 7. disp. 1. dub. 6. Contraria tamen sententia, quam tucetur Rosella Verb. Absolutio 3. num. 8. est etiam satis probabilis, quia in exemptione non solum exempti favor est, sed etiam superioris, id est, Pontificis eximentis, per quam exemptos sibi immediatè subjecit: quare sua interest conservare hanc immediatam subjectionem p. 7. t. 2. ref. 6.

Quævis contrarium sit etiam probabile.

Archiepiscopus idem potest in subditos suffraganeorum in actu visitationis.

19. Archiepiscopus item dum actu visitat Diœceses Suffraganeorum, habet facultatem dispensandi, & absolvendi eorum subditos vigore hujus decreti. Ita Caspensis in curs. Theolog. tom. 2. tr. 25. disp. 3. sect. 17. num. 12. Et circa suos Episcopos suffraganeos potest uti hac facultate etiam extra tempus visitationis. Sanctarellus tr. de hæresi cap. 5. dub. 1. n. 4. Unde non est audiendus Suarez tom. 2. de Relig. lib. 6. cap. 15. num. 3. qui dubitat de dicta facultate Metropolitanæ circa ipsos suffraganeos, unde putat attendendam esse consuetudinem. Adverte etiam cum Castro Palao to. 2. tr. 4. disp. 4. punct. 3. §. 1. num. 7. posse Archiepiscopos extra tempus visitationis uti hac facultate cum subditis suffraganeorum, si malitiosè suffraganeus differat absolutionem, vel si subditus appellavit ad Metropolitanum, p. 7. tr. 2. ref. 7.

Et in ipsos suffraganeos extra illum.

Et aliquando in subditos eorumdem.

Potest dispensare.

20. Quamvis autem Bulla Cœnæ re-

vocet Episcopis facultatem Tridentini absolvendi ab hæresi, de quo supra V. Ab- gularitate solvere ab Hæresi num. 83. 84. non tamen revocat facultatem dispensandi in irregularitate ex hæresi occulta, quia de hac nihil dicit, & cum sint res diversæ, non debet fieri illatio, præsertim cum absolutio sit quid majus, quam dispensatio. Et ita intelligi debet cap. cum de illorum, de senten. excomm. Ita Sanchez sum. tom. 1. l. 2. c. 25. n. 18. contra Suarez in 3. pto. 5. disp. 1. sect. 43. num. 7. p. 2. tr. 15. ref. 24. & p. 7. tr. 2. ref. 25. & licet Ugolinus de pot. epis. cap. 57. §. 2. num. 6. putet Episcopo concedi pro foro tantum conscientia, & intra diœcesim; probabiliter etiam docuit Fagundes, pr. 3. lib. 8. c. 8. numer. 35. concedi absolute, & verba illa, in foro conscientia, & intra diœcesim, referri ad absolutionem reservatorum, quæ illi conceditur proximè antecedenter. Part. 4. tract. 4. resol. 116. & part. 7. tr. 2. ref. 8. Imò Quamvis Castrus Palaus, tom. 1. tr. 4. disp. 4. punct. 3. §. 1. num. 12. putet Episcopos non posse uti hac facultate cum subditis existentibus extra Diœcesim, existimo tamen contrariam sententiam, quam docet Sanchez in summa tom. 1. lib. 2. c. 11. num. 7. etiam probabilem esse, & Concilii verba, in Diœcesi sua, explicanda esse erga subditos suæ Diœcesis, sive illi sint intra Diœcesim, sive extra. part. 7. tr. 2. resol. 9.

Et probabiliter etiam extra Diœcesim, & pro foro externo.

Et cum subditis extra Diœcesim.

21. Nomine verò subditorum in hoc decreto intelliguntur. Primò vagabundi, quia cum nullibi habeant domicilium subduntur Episcopo, in ejus Diœcesi reperiuntur. Secundò, qui ex æquo duplex domicilium in duplici Diœcesi habent, quia æquè in utraque habitant, ut in una in hyeme, in altera in æstate. Tertiò, peregrini, ut sunt scholastici, & mercatores propriam Diœcesim habentes, ii enim possunt absolvi ab Episcopo ejus Diœcesis, in qua inveniuntur, etsi brevi in suam redituri sint, nec exigitur, ut in ea Diœcesi majori parte anni sint moram tracturi. Et hæc omnia docet, ex Suarez, & Sanchez, Machadus de perfectio Confess. to. 2. lib. 4. par. 6. tract. 12. docum. 3. num. 2. Aliqui ta-

Quinam intelligantur nomine subditorum.

men putant distinguendum circa forenses, quod scilicet possint absolvi in Sacramento poenitentiae à suis criminibus, non tamen dispensari; *part. 7. tractat. 2. ref. 11.*

Quam facultatem potest Episcopus subdelegare. 22. Nec solum ipse Episcopus potest uti hac facultate pro suis subditis, sed eam potest subdelegare aliis, ut tradit Sanchez *in sum. tom. 7. lib. 2. cap. 11. n. 2. §. 1.* Imò Villalobos, *in sum. tom. 1. tr. 2. 1. diff. 9. num. 13.* docet Episcopum posse etiam subdelegare alium ad dispensandam etiam extra Diocesim. Hic explendus venit Riccius *tr. de iure personarum lib. 5. cap. 1. §. n. 3.* quod velit Episcopum solum per se ipsum, posse dispensare super Irregularitate occulta orta ex heresi, sicut per se ipsum solum potest ab eadem heresi absolvere iuxta Tridentinum; hoc tamen non est verum, quia illa verba, *per se ipsum*, apposita secundae parti dicti decreti Tridentini, ubi agitur de absolutione, non reperiuntur in priori, ubi agitur de dispensatione. *p. 7. tr. 2. ref. 12.* Et si Episcopus ipse incidat in aliquod Delictorum, de quibus agitur in ipso decreto Concilii potest ab alio dispensari, vel absolvi cum potestate ab ipso delegata, ut novissime confirmat Amicus *tr. 5. de iustitia disputat. 6. sect. 3. numer. 50.* quicquid in contrarium dicat Alterius, *de cens. tom. 2. disputat. 8. cap. 3. conclus. 4. vers. Tertio, quari potest, ibidem, resolut. 14.* Potest etiam suo Vicario, & cuilibet alio specialiter delegare potestatem dispensandi in impedimentis; ob urgentem necessitatem. *Cou. p. 9. tr. 7. ref. 39.*

Etiā pro se ipso absolvendo, vel dispensando;

Potest Episcopus suo Vicario delegare.

Quinam dicantur casus occulti in quibus potest Episcopus dispensare.

Ocultum tripliciter dicitur.

23. Quæres quinam dicantur casus occulti, in quibus Episcopus vigore huius Decreti valeat dispensare? Aliqui censent occultum in præsentia materia intelligendum esse secundum terminos juris, videlicet, quod non potest probari. Ita Rodriq. *in Bull. Cruc. §. 9. n. 69.* & alii. Sed omnino dicendum est, occultum in præsentia esse id quod non est publicum, licet ab aliquibus sciatur. Et idè Stephanus Valua. *de potest. Episc. cap. 2. §. 6. num. 3.* tradit, occultum dici tripliciter. Primum illud, quod non est sua natura probabile;

quia ut tale non cadit sub cognitionem hominis, cuiusmodi sunt cogitationes hominum, de quibus nec Ecclesia iudicat. Secundò id quod sua natura est quidem probabile, probari tamen non potest, quia nemo illius notitiam habeat ut potè coram nemine factum. Tertio illud, quod probari quidem potest, quia notum, sed tam paucis quod neque est vulgare, neque in iudicium deductum; & numer. 9. notat per casus occultos. Secundi Apostolica reservatos vigor Concilii *d. cap. 6.* Episcoporum iurisdictione concessos, non intelligendos eos qui primo modo dicuntur occulti, sed tantum eos, qui secundo, & tertio modo. Unde infertur posse Episcopum virtute Concilii in *d. cap. 6.* dispensare, quando delictum non est publicum, quamvis sit notum tribus, vel quatuor, nec de illo sit fama in majori parte viciniae, vel collegii: unde in magna Civitate quatuor, quinque, aut sex vidisse testes, non satis videtur ad notorium. Ita Trullench. *in Decalog. tom. 1. lib. 1. cap. 3. dub. 4. n. 8.* Imò sic contingat in una Civitate esse publicum, vel per facti notitiam, vel quia in iudicio confessam, vel quia per iudicis sententiam probatam: in alia verò Civitate, in qua petitur absolutio, vel dispensatio in irregularitate, esse occultum; tunc licebit Episcopo absolvere, vel dispensare, modò notitia delicti non sit illuc facile perventura. *part. 7. tr. 2. ref. 15. §. 6.*

Et in quo Episcopus dispenset.

An dispenset in eo, quod est occultum in uno loco, publicum in alio.

24. Quod si delicta irregularitatem in aeternam deducta fuerint ad forum contentiosum, & ibi reus fuerit liberatus, vel post finitam iudicium punitas; adhuc tamen potest Episcopus dispensare irregularitates, quia hanc limitationem apposuit Concilium in eum finem, ne turbarentur Tribunalia fori extrinseci, quod finito iudicio non potest contingere. Neque dicas irregularitatem iam factam esse indispensabilem, quia delictum est publicum; nam idè irregularitas ex delicto publico non est dispensabilis, quia dispensatio generat scandalum, at cum delictum publice puniatur, scandalum cessat. Ita Hénriquez. *lib. 14.*

Dispensat etiam si delicta deducta fuerint ad fori contentiosum, & iudicium finitum.

lib. 14. c. 2. n. 5. contra Sayrum lib. 4. c. 17. n. 23. Adverte verò, quod delictum dicitur ad forum contentiosum deductum, cum lis est contestata. p. 4. tr. 2. ref. 97. & p. 7. tr. 2. ref. 17. 18. & 19.

Dispensare 25. Potest insuper Episcopus dispensare in irregularitate contracta ex furtiva Ordinum susceptione: dummodo præorta ex furtiva Ordinum po. vel Archidiacono, ut nemo furtivè se ingerat sub anathemate: nam si præmittatur, ut his temporibus communitè observatur, irregularitas est reservata Summo Pontifici. Ita Turrinus de

Aut ministro conf. lib. 9. disput. 61. dub. 4. par. 4. tr. 2. ref. 55. Potest etiam dispensare in irregularitate contracta à Clerico non ordinato celebrante, aut sacramentaliter ab-

Non tamen in inhabilitate ob simoniam etiam occultam. solvente, ut in susceptis ordinibus ministraret, & si delictum est occultum, etiam, ut ulteriores suscipiat. Ita Cornejo in 3. par. tract. 5. disput. 7. dub. 1. quest. 1. par. 4. tr. 2. ref. 77. §. Verum. Non potest tamen dispensare in inhabilitate contracta propter simoniam occultam, tum quia hic casus non comprehenditur in privilegio concessio à Tridentino circa casus occultos. Tum quia non est casus occultus pertinens ad absolutionem sacramentalem. Tum quia non est censura, neque irregularitas, sed vindicativa pœna. Tum denique quia illa pœna introducta est post Concilium, & consequenter facultas data à Concilio: non extenditur ad casus nova lege Pontificia reseratos post Concilium, ut respondit

Negue cum seipso. Gregor. XIII. audita relatione Congregationis: Et ita docet Campanili in div. v. s. iur. Can. Rub. 1. in c. 27. n. 68. & alii. Et ab ea non est recedendum, licet non desint, qui oppositum tueantur. Quod si quaeres, an Episcopus, si fuerit complex in simonia, possit etiam, secum dispensare? Respondet Machadus de perse. cto Confes. tom. 1. lib. 3. par. 4. tr. 6. docum. 2. in 3. magis probabilem opinionem esse, eum non posse dispensare, quamvis Thomas Sanchez contrarium teneat. p. 7. tr. 2. ref. 36.

Et probabili. 26. Docuit Præpositus in 3. par. q. 5. lib. 1. irreg. dub. 6. num. 138. Episcopum dispensare

posse in irregularitate bigamiæ interpretativa occultæ, si interveniat delictum, falkem alienum: nam tunc irregularitas vere oritur ex delicto. Et particulari ait, dispensare posse cum eo, qui cognovit uxorem post adulterium occultum ab ipsa commissum: cum Sacerdote, qui post mortem uxoris legitime, tentat aliam ducere; quamvis viduam: cum Subdiacono ducente viduam, & similibus. Sed ut hæc opinio sit probabilis; placet tamen negativa, quæ est communis DD. apud Barbosam, de potest. Episcop. part. 2. alleg. 48. num. 25. par. 4. tr. 2. resol. 61. & par. 7. n. 2. ref. 35. & tract. 1. resol. 43. Quæ doctrina procedit in bigamia, sive interpretativa, sive veras non solum quoad ordines factos, sed etiam quoad minores: & hos non solum suscipiendos, sed etiam exercendos. Nam Concilium Nicænum teste D. Ambrosio; epist. 82. & cap. nuper, nec non ult. de bigami, bigamos ab omnibus ordinibus arcent: nec in aliquo Canone conceditur Episcopo facultas dispensandi cum his expressè. Ita Vallalobos, r. 1. tr. 21. diff. 31. num. 13. & alii. Quod determinavit Sacra Congregatio Cardinalium apud Neapoli testatur Riccius, p. 4. decis. 331. numer. 8. Quamquam Cornejo in 3. par. tract. 5. disp. 10. dub. 1. quest. 5. & alii contrarium doceant. Potest tamen Episcopus dispensare in bigamia similitudinaria cum eo, qui contraxit cum Virgine. Ita Turrinus de conf. lib. 9. disput. 70. dub. 5. contra Maiolum lib. 1. cap. 33. num. 7. Secus, si cum vidua, aut si duplex matrimonium iniit. Turrinus ubi sup. contra Henriquez lib. 12. cap. 6. n. 11. p. 4. tr. 2. ref. 62.

in bigamiæ interpretativa, quando intervenit delictum.

Potest verò dispensare in similitudinaria cum eo, qui contraxit cum virgine.

An dispensare possit cum illegitimis ad sacros Ordines, & beneficia cum causa vel sine.

27. Cum illegitimis non potest Episcopus ad sacros Ordines dispensare sine causa, etiam si sint occulti: quia hæc irregularitas oritur ex defectu, non ex delicto. Ita Suarez in 3. part. tom. 5. disputat. 50. sect. 5. numer. 5. (cum causa verò, & eorum suffragantibus meritis, dispensare potest cum quibusvis illegitimis ad sacros Ordines, & beneficia simplicia, etiam Canonicatus Ecclesiam

Collegiarum, & in dimidiis portionibus, seu Ecclesie Cathedralis inferioribus beneficiis. Immo hanc dispensationem impertiri potest Capitulum Sede vacante. Ita Barbola. *allegat. 45. num. 19. part. 4. tract. 2. ref. 64. §. Notandum*) Sed Avila *de consur. p. 7. di. 3. dub. 7. existimat*, posse etiam sine causa, & irregularitatem illegitimum provenire ex delicto parentum, quod Ecclesia per irregularitatem punire intendit, ac proinde habere rationem pœnæ. Confirmat, quia quando non intervenit peccatum parentum, proles illegitima non est irregularis. Et hanc sententiam probabilem putat Præpositus in 3. *quæst. 5. dub. 16. num. 131. p. 4. tract. 2. ref. 64. Et olim p. 2. tract. 15. resolut. 21. Et p. 7. tract. 2. resolut. 24.* Adverte hic, quod si aliquis bona fide ordinatus fuerit, cognito de innatalium defectu, potest Episcopus secundum Layman, *lib. 2. tract. 10. p. 1. c. 5. num. 26.* dispensare. Immo fortasse, etiam si mala fide. Additque quod si filius sciat, aut credat, se esse illegitimum; & ex una parte sacros Ordines suscipere deberet, ex alia vero dispensationem petendo, graviter apud Papam infamaretur, posset sine dispensatione ordinari. *p. 4. tr. 2. ref. 64. §. Notandum est.*

Et ad ministerium Ordinum bonam, vel mala fide ab illegitimo susceptorum?

Episcopus non potest dispensare in irregularitate orta ex defectu lenitatis.

28. In irregularitate orta ex defectu lenitatis, non potest Episcopus, dispensare: quia Tridentinum solum ei concedit facultatem dispensandi in irregularitatibus ex delicto. Ita Præpositus in 3. *quæst. 5. dub. 13. num. 112.* contra Barbolam *de potest. Episc. part. 2. alleg. 39. num. 47. p. 4. tr. 2. resolut. 69.* Sed eoque sententiam probabilem puto. *part. 7. tract. 2. ref. 26.* Propter quam etiam rationem dispensare non potest in irregularitate orta ex homicidio justo; quia scilicet hæc irregularitas oritur etiam ex defectu. Ita Gavantus *enchir. Episc. V. Irregularitas, n. 105.* & DD. communiter. Aliqui tamen contrarium docent, & Tridentinum per homicidium voluntarium, intelligere homicidium injustum quod in quinto præcepto Decalogi prohibetur. Ita Medina, *p. 1. c. 12. §. 12. p. 4. tr. 2. ref. 70.* Unde utraque etiam mihi vide-

tur probabilis. *p. 7. tr. 2. ref. 27.* Potest autem Episcopus dispensare in irregularitate ex mutilatione. Ita Tannerus in 3. *p. disp. 6. q. 10. dub. 21. n. 229.* & DD. communiter contra Sanchez *tom. 1. lib. 1. cap. 10. n. 45. p. 4. t. 2. ref. 71. Et olim p. 1. t. 11. ref. 112. Et p. tract. 2. resolut. 28.*

29. Potest etiam dispensare in irregularitate ex homicidio casuali occulto. *p. 1. t. 11. resolut. 121. §. Notandum, Et p. 4. t. 2. resolut. 72. §. Notandum.* Item ex homicidio commisso in sui tutelam immoderata, etiam occulto; nam ex una parte hæc irregularitas procedit ex delicto, & ex alia non excipitur à Tridentino *sess. 24. cap. 6.* Quia idem Tridentinum *sess. 14. cap. 7.* distinguit homicidium casuale, & factum ob tutelam immoderatam, in ordine ad irregularitatem, ab homicidio facto ex industria. Et certè homicidium in defensionem immoderatam apud jurisconsultos non punitur pœna ordinaria. Ita Mercerus in 3. *par. quæst. 24. dub. 76. prop. 1. part. 4. tract. 2. resolut. 3. §. Notandum, Et part. 7. tract. 2. ref. 29.* Sed difficultas est, an Episcopus vigore hujus Decreti possit dispensare in irregularitate contracta ex homicidio casuali, quando est publicum. Negat Garzias *de benef. p. 7. c. 11. n. 27.* At ego probabiliter adhæreo affirmativæ sententiæ quam docet, & probat Marchinus *de Sacram. ordin. tr. 1. p. 9. c. 1. difficult. 3. num. 9.* & existimo posse Episcopum cum tali homicida dispensare ad majores ordines, & simplex beneficium, & etiam ad beneficium curatum, *p. 7. tr. 2. ref. 31.*

30. Dicendum est etiam licere Episcopo dispensare in irregularitate contracta ex homicidio voluto, non ex consilio, aut matura deliberatione facto: Sed ex repentina ira, vel rixa. Tale enim homicidium censendum est Casuale. Ita Barbola *de pot. Episc. p. 2. alleg. 39. nu. 48.* Licet. Suar. *de cons. disp. 44. sect. 1. num. 3.* contrariam sententiam sustineat. *p. 2. tr. 15. resolut. 21. Et p. 7. t. 2. ref. 32.*

31. In irregularitate autem ex homicidio perfecte voluntario, ait Henriquez *lib. 3. cap. 37. nu. 1. Et l. 24. c. 14. n. 1.* Episco-

Et homicidii casualis & commissi in defensionem propriam immoderatam.

Quamvis sit publicum.

Et homicidii voluntarii ex repentina rixa.

Non tamen in irregularitate homicidii voluntarii.

Episcopum dispensare posse ad usum minorum Ordinum, & ad beneficium simplex, quia id erat Episcopis concessum, cap. 20. de Clericis pugnantis in duello, nec à Tridentino abrogatum fuit. Sed revera abrogasse videtur ibi, Nec illis aliqua beneficia Ecclesiastica, etiam si curam animarum non habeant conservi liceat, sed omni Ordine, & beneficio perpetuo careant. Ita Corneio in 3. part. tract. 5. disp. 1. dub. 4. quest. 2. part. 4. tractat. 2. ref. 100. §. Notandum.

Nisi delictum esset occultum, & magna urgeret necessitas, difficilis ad Pontificem aditus existeret, tunc ad ministerium susceptorum tantum.

Quid de irregularitate orta in Clericis sacris ex bello? Nec dispensat cum homicida voluntario ad retinendum ullum beneficium.

Dispensat in irregularitate occulta mandantis, si mandatarius excessit mandatum.

32. Potest nihilominus Episcopus cum homicida voluntario occulto ad usum susceptorum Ordinum dispensare, si magna scandali v. g. necessitas urgeat, & ad Papam difficilis ob distantiam, vel inopiam sit recursus. Sive id possit ordinaria potestate, sive ex tacita Pontificis concessione: quia non est credendum, Papam voluisse sibi hunc casum cum tanto periculo reservare. Ita Corneio *ibid.* q. 4. quod supra diximus de impedimento occulto matrimonium dirimente V. dispensare num. 1. p. 37. r. 2. ref. 100. Guilielmus Mercerus in 3. p. q. 24. dub. 9. nu. 1. ait dispensare posse cum Clericis constitutis in sacris in irregularitate orta ex bello ad susceptorum Ordinum usum, & ad beneficium, nemendicare cogantur. Sed hoc videtur contra mentem Concilii. *Ibidem* in fine. Sicut nec videtur posse dispensare, ut retineat simplex beneficium, nec curatum, cum factis aperta sint verba illa: Sed omni ordine, ac beneficio, perpetuo careant. Ita Barbosa de pot. epis. part. 2. alleg. 39. numer. 6. p. 7. tract. 2. ref. 33. & 34. p. 8. tract. 7. ref. 22. & ref. 15.

33. Quæres an Episcopus ex hoc Decretum possit dispensare in irregularitate occulta mandantis, si mandatarius excessit mandatum, ita ut mors secuta sit? Respondéo affirmativè: & idè assero Episcopum posse dispensare cum eo, qui servo mandavit, ut alterum percuteret, sed caveret ne occideret, nam homicidium inde sequens non est propriè voluntarium respectu mandantis, sed est casuale culpabile. Ita Marchinus de Sacram. ordin. tract. 1. p. 9. c. 1. diff. 3. num. 6.

Et idè ex hac ratione si quis percutia prægnantem in utero sine intentione causandi abortum, etiam si postea sequatur ex huiusmodi percussione, poterit ab Episcopo dispensari cum non sit homicida voluntarius. Marchinus ubi supra. Hinc etiam dicendum, quod mandans homicidium in persona unius, si committatur in persona alterius, non incurrit irregularitatem, quæ contrahitur ex homicidio voluntario, & idè potest Episcopus dispensare, ut observat Barbosa de potest. Episcop. part. 2. allegat. 39. n. 52. part. 7. tract. 2. resol. 30.

Et ex abortu si fiat præter intentionem.

Et si à mandatario occidatur alter.

EPISCOPI JURISDICTIO
In Vota, & Iuramenta.

34. EPISCOPUS commutat, ac dispensare potest cum suis subditis omnia vota, exceptis quinque re. servatis, nimirum Religionis, Castitatis perpetuæ, & triplicis peregrinationis, Romani, Compostellam, & Jerusalem. Et his quinque absolutis: nam si sint pœnalia, possunt ab Episcopo dispensari. Ita Lessius lib. 2. c. 40. dub. 18. num. 130. & 131. p. 1. tract. 11. ref. 53. contra quem cum Sanchez de matr. to. 1. lib. 8. disp. 10. num. 3.

Episcopus potest dispensare omnia vota præter quinque reservata.

35. Dispensare etiam potest vota distinctiva, quorum altera pars sit reservata: quia vovens eligere potest partem non reservatam, quæ est ab Episcopo dispensabilis. Ita Azorius p. 1. lib. 11. c. 10. quest. 10. p. 1. r. 11. resol. 63. in fine. Idque Malderus in 2. 2. r. 10. c. 15. dub. 10. probabiliter putat procedere in casu, quo vovens partem reservatam adimplere determinasset. *Ibid.* ref. 6. §. Non reticbo. Quod novissimè tenet Bossius de lub. section. 2. cas. 11. num. 7. Et ratio est, quia illa determinatio, si non est nova promissio, non est inviolabilis etiam facta homini, p. 5. r. 12. ref. 60. Addit Sanchez in sum. lib. 4. cap. 40. num. 44 tale votum distinctivum commutari posse per Cruciatam. († consequenter ab Episcopo. †) etiam si pars non reservata ex aliquo casu

Sicut distinctiva, quorum una tantum pars est reservata.